

ELEMZÉSEK

Mátyás Ferenc – Nagy Gergő:
Törvényellenes a Fidelitas Provokátorfigyelője

Böröcz László, a Fidelitas frissen megválasztott elnöke a vasárnapi, március 15-i megemlékezésen történeklek kapcsolatban kijelentette: nem szeretnék, ha a baloldal hétvégihez hasonló húzásaiból hagyomány lenne, ezért a Fidelitas megalakítja „provokátorfigyelő” csapatát, és arra kér mindenkit, hogy aki „provokátorokat” ismer fel, küldje el nevüket és képeket nekik e-mailben.¹ Böröcz elmondta azt is, hogy a „provokátor-tudástár” bővítését Facebook-oldal² segíti majd. Mindez azonban nemcsak az Alaptörvénnyel, hanem a Polgári Törvénykönyvvel (Ptk.) is ellentétes, de sérti az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Info tv.) rendelkezéseit is.

I. Személyes és különleges adatok védelme

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez.³ A Ptk. ezzel összhangban úgy rendelkezik, hogy a személyiségi jogok sérelmét jelenti a személyes adatok védelméhez, ezen belül a képmáshoz való jog.⁴ A személyes adatok – ilyen például az ember neve és képmása –,⁵ illetve a különleges adatok – ilyen egy személy politikai véleményére vagy pártállására vonatkozó adat és az abból levonható következtetés⁶ – kiemelt védelmének részletszabályait az Info tv. határozza meg.

Az Info tv. szerint személyes adat csak akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy ha azt törvény vagy helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli.⁷ A különleges adatok vonatkozásában még szigorúbb szabályok mellett van lehetőség az adatkezelésre. Ezek kezeléséhez az szükséges, hogy

---

¹ Lásd: „Provokátorfigyelő” csapatot alakít a Fidelitas. http://mandiner.hu/cikk/20150318_provokatorfigyelo_csapatot_alakit_a_fidelitas?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201511. (Letöltve: 2015.11.04.).

² <https://www.facebook.com/provokatorfigyelo?fref=ts> (Letöltve: 2015.03.18.) A cikk megjelenését követően a facebook-csoport törlésre került, jelenleg csak tárolt változatban érhető el, rajta az első két „provokátor” névvel és fényképével. Ezek szerint kérdéses, hogy a Fidelitas a továbbiakban facebook-nilvánosságot biztosít-e majd az ügynek. Ugyanakkor ez nem változtat azon, hogy az eddigi működés, valamint már pusztán csak a belső használatú adatgyűjtés is a fentiek szerint jogtalan adatkezelésnek minősült.

³ Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdés.

⁴ Új Ptk. 2:43. § e) és g) pontok.

⁵ Info tv. 3. § 2. pont.

⁶ Uo. 3. § 3. pont a) alpont.

⁷ Uo. 5. § (1) bekezdés.

- az adatkezeléshez az érintett írásban hozzájáruljon, vagy
- az adatkezelés törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés végrehajtásához szükséges legyen, vagy azt az Alaptörvényben biztosított alapvető jog érvényesítése, továbbá a nemzetbiztonság, a bűncselekmények megelőzése vagy üldözése érdekében vagy honvédelmi érdekből törvény rendelje el, vagy akkor,
- ha az érintett hozzájárulásának beszerzése lehetetlen vagy aránytalan költséggel járna, és a személyes adat kezelése az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítése céljából szükséges, vagy az adatkezelő vagy harmadik személy jogos érdekének érvényesítése céljából szükséges, és ezen érdek érvényesítése a személyes adatok védelméhez fűződő jog korlátozásával arányban áll.⁸

Az Info tv. adatkezelés alatt az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összességét érti (pl.: gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése).⁹ Nyilvánosságra hozatalnak pedig az adat bárki számára történő hozzáférhetővé tétele minősül,¹⁰ tipikusan ilyen körbe tartozik egy nyílt facebook-csoporton történő közzététel. A törvény alapján az adatkezelő az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja,¹¹ tehát jelen esetben a Fidelitas.

II. Jogsértő adatkezelés a Fidelitas részéről

A Fidelitas bejelentett elképzelése mindenképpen jogsértést vetít előre: már pusztán akkor is, ha csak kezelné az adatokat, amennyiben pedig azokat nyilvánosságra is hozná, akkor különösen.

Az adatkezelés, a Fidelitas által kezdeményezett „tudástár” kialakítása belső használat, adatkezelés esetén azért jogellenes, mert az érintettek nem járultak hozzá előzetesen írásban az adatkezeléshez, azt semmilyen jogszabály nem írja elő, az adatkezelő Fidelitas semmilyen kötelezettségét nem teljesíti ezzel a „tudásbővítő és ismeretterjesztő” szolgáltatással, ráadásul biztosan nem áll fenn olyan jogos érdek, amely arányban állna a jogkorlátozással. Az ugyanis, hogy a Fidelitas sajtóközleménye szerint „*Mindenkinek joga van tudni, kik azok a baloldali provokátorok, akik szét akarják verni mások rendezvényeit*”,¹² továbbá hogy az adatkezelés annak is elejét kívánná venni, hogy „*egymás rendezvényeinek „szét trollkodása” hagyománnyá váljon*”,¹³ legfeljebb politikai

⁸ Uo. 5. § (2) bekezdés, 6. § (1) bekezdés.

⁹ Uo. 3. § 10. pont.

¹⁰ Uo. 3. § 12. pont.

¹¹ Uo. 3. § 9. pont.

¹² Lásd például: http://www.peticiok.com/provokator_figyel (Letöltve: 2015.11.04.).

¹³ Lásd például: http://www.peticiok.com/provokator_figyel (Letöltve: 2015.11.04.).

állásfoglalás, vélemény, és nem indokolhatja az állampolgárok személyes adatai védelmét sértő gyakorlatot.

Amennyiben a Fidelitas valóban működtetné az erre kitalált facebook-oldalát, akkor az egyes „provokátoroknak” nemcsak személyes adatai (fényképük és nevük) kerülnének nyilvánosságra, hanem politikai vélt vagy valós hovatartozásuk miatt különleges adataik is, amely amellett, hogy az Info tv. szerint jogellenes, sérti a személyes adatokhoz és a képmáshoz való jogot is. Nem beszélve arról, hogy a tény, ha valakit „provokátornak” bélyegez egy közérdeklődés és sajtónyilvánosság középpontjában álló szervezet, felveti a becsülethez és a jóhírnévhez való jog sérelmének kérdését is.

A jogellenes adatkezelés alapvető jogkövetkezménye az adatkezelő oldalán, hogy az adatokat haladéktalanul törölnie kell.¹⁴ Jelen esetben ez az adatok gyűjtésére alkalmas elektronikus levélcím és a facebook-oldalon fellelhető adatok törlését jelenti. Annak pedig, akiről jogellenesen kezelnek adatokat, több lehetősége is adódik, melyeket nemcsak a Ptk., hanem az Info tv. is biztosít számára. Ha az adatkezelő az érintett adatainak jogellenes kezelésével kárt okoz, köteles azt megtéríteni.¹⁵ Abban az esetben tehát például, ha az egyes személyeknek az adatai megjelenének a „Provokátorfigyelő” facebook-oldalán, és emiatt bármilyen olyan kár érné őket, ami összefüggésbe hozható a jogellenes adatkezeléssel (például emiatt támadás érné vagy elveszítené az állását), kártérítést követelhetnének az adatkezelőtől, aki a jelen esetben a Fidelitas. Amennyiben pedig az adatkezelő az érintett adatainak jogellenes kezelésével vagy az adatbiztonság követelményeinek megszegésével az érintett személyiségi jogát sérti meg (és ez már pusztán a jogellenes adatkezeléssel, tehát nyilvánosságra hozatal hiányában is megállapítható!), az érintett sérelemdíjat követelhet tőle.¹⁶ A sérelemdíj iránti igényt a személyes adatokhoz, a képmáshoz, valamint a becsülethez és jóhírnévhez való jog megsértése is megalapozza.

A teljesség kedvéért megjegyezzük azt is, hogy amennyiben valóban beindulna a facebook-csoport működése, az akár a személyes adattal visszaélés bűncselekményét is kimerítheti. A Büntető Törvénykönyv 219. § (1) bekezdése szerint „Aki a személyes adatok védelméről vagy kezeléséről szóló törvényi rendelkezések megszegésével jelentős érdeksérelem okozva jogosulatlanul személyes adatot kezel, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” A jogosulatlan adatkezelés ténye a fent már bemutatottak szerint megáll, a Fidelitas sajtónyilvánossága miatt pedig a „Provokátorfigyelő” alkalmas lehet a „provokátornak” kikiáltott személy érdekeinek jelentős megsértésére.

---

¹⁴ Info tv. 17. § (2) bekezdés.

¹⁵ Uo. 23. § (1) bekezdés.

¹⁶ Uo. 23. § (2) bekezdés.